

HOBBELIG NAAR DIGITAAL

Nederlandse GLAM-instellingen (*galleries, libraries, archives & museums*) willen zich graag openstellen en hun schatten digitaal tonen. Waar krijgen ze mee te maken? Deel 5 van een serie van zes gaat over wat je online beter niet kunt doen met je collectie (en wat dus wel).

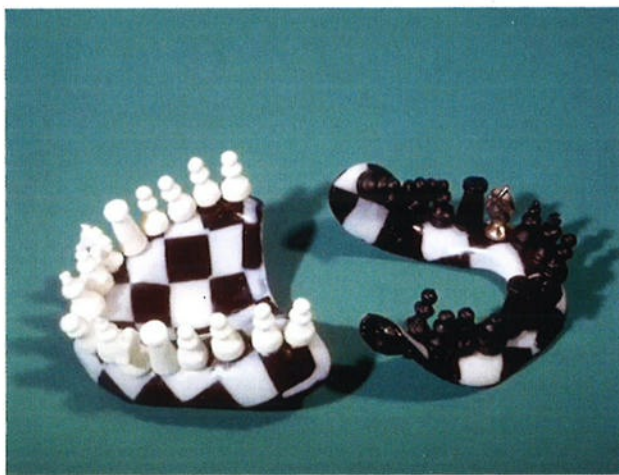
Jos Damen
Hoofd Bibliotheek
Afrika-Studiecentrum
van Universiteit Leiden

De Universiteit Utrecht is qua studentenaantal de grootste universiteit van Nederland. Ook wetenschappelijk is Utrecht zeer gerespecteerd, met veel KNAW-hoogleraren, Spinozaprijzen en maar liefst elf Nobelprijzen. Het is dus terecht dat Utrecht een heus universiteitsmuseum heeft, ook al is dat nu vanwege een verbouwing sinds maart 2020 even twee jaar dicht. Alle gelegenheid echter om digitaal te gaan, en dat doet het Universiteitsmuseum Utrecht (UMU) dan ook met veel inzet. Zoals het zelf zegt: 'Er zijn vele mooie samenwerkingen ontstaan en nieuwe vormen gevonden om onze collectie en activiteiten in beeld te brengen.'

In een gelijk filmpje (<https://umu.nl/nieuws/terugblik-2020/>) laat het museum op aanstekelijke wijze zien waar het mee bezig is, zoals Instagram, Museum Online, een Collectieglimp en een Rariteitenkabinet. Dat is helemaal in lijn met wat ik in vier eerdere afleveringen van deze serie betoogde: wees attractief, kies diverse sociale podia, laat hoogtepunten zien en maak een ruime keuze uit de collectie. Waarom gaat het dan toch mis in het online UMU? Vier basisfouten.

1 Verkeerde keuze

Je hele collectie online zetten is natuurlijk het mooist, maar lukt nooit, al was het maar vanwege copyright. Elk museum weet dat er keuzes moeten worden gemaakt, en daarbij ga je ook af op wat specifiek verwacht mag worden. Wat

Schaakkunstgebit, collectie UMU.

de Universiteit Utrecht betreft zou ik kiezen voor de band met de stad, het studentenleven, de Nobelprijswinnaars en andere wetenschappelijke toppers, en de internationaal aansprekende collecties. Het UMU doet online een goede poging: kina preparaten en de bestrijding van malaria, koloniale Nias-maskers, het kunstgebit, en een beeldje van een Neanderthaler. Maar is dat alles?

Ik zocht portretten van de elf 'Utrechtse' Nobelprijswinnaars en vond er slechts drie – een gemiste kans. Ook mijn Utrechtse held Willem Henri Julius, rector en zoononderzoeker, ontbrak in de online collectie (<https://collectie.umu.nl/collectie/>).

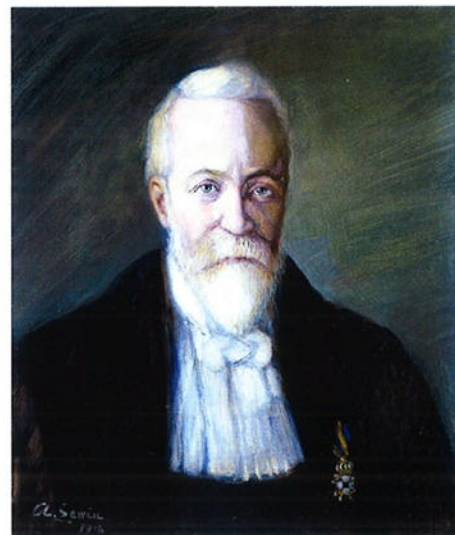
2 Slechte collectiewebsite

Daarmee kom ik direct op een ander heikel punt. Ontbreken de collectieonderdelen die ik miste wel

echt? Diverse keren benaderde ik het UMU over schilderijen die in de collectie moeten zitten maar die niet via de website vindbaar zijn. Ik kreeg dan steevast te horen dat 'de zoekfunctie van onze website momenteel niet goed werkt'. Blijkbaar is het goede moment in al die tijd nog steeds niet gekomen, want het portret van rector Julius bijvoorbeeld, door Antonie Lewin, zit wel verborgen in UMU's database, maar 'UG-5262' is niet te vinden via de zoekfunctie op de website.

3 Incomplete en foute metadata

Foute metadata zijn een doodzonde in ons vakgebied. Is het erg in Utrecht? Nee, maar als ik in een uurtje al vier slordigheden vind, is het ook niet bepaald goed. Een voorbeeld: het schilderij van Jacobus Odé door Johan Colasius is natuurlijk niet uit 1934, maar uit

Utrechtse rector Willem Julius door Antonie Lewin (1916), collectie UMU (maar niet op de UMU-website).

1734. Weliswaar een detail, maar toch. Ernstiger is het consequent ontbreken van dateringen, copyrightvermeldingen en licenties. En kom op: waarom zou je oude schilderijen anno 2021 nog in medium resolutie ter beschikking stellen?

4 Slechte service

Met goede bedoelingen is de weg naar de hel geplaveid. Als museum zorg je voor een snelle service en duidelijke voorwaarden. Diverse Nederlandse musea leveren een afbeelding gratis en binnen een dag in hoge resolutie. Een paar jaar geleden vroeg ik het UMU een jpg van een schilderij van de Utrechtse rector Arnold Drakenborch, door Johan Colasius, uit 1720. Het museum antwoordde: 'Afhankelijk van het gebruik vragen wij voor het leveren van een afbeelding in hoge resolutie € 50.' Bedankt. In Utrecht is nog een wereld te winnen. <